

dor del reino, estadista eminente, americanista sin rival, y con barba gris.

Rosa silvestre de oro: Apeles Mestres, un señor que hace un año salió de su casa, pero que hace treinta estaba encerrado en ella, después de pasearse por estas calles otros treinta o más Con barba blanca éste.

Premio Fastenrath: Santiago Rusiñol, otro chiquillo con sus melenas y sus barbas blancas.

Presidente: Pin y Soler, el de la familia de los Garrigas, viejecito y barbudo también.

Estos juegos van a parecerse a los de las trincheras aliadas, serán de los poilus.

Por fortuna, en medio de la zambra salta Valeri con su Violeta de plata.

Valeri tiene mucho talento, escribe admirablemente bien, pero es esmirriado, y junto a los demás escritores premiados parece un mico. Yo de él, no saldría.

Y además, ¡oh Valeri!, allí representará las is latinas y el señor Matheu te lanzará una mirada olímpicamente aterradora.

—Joven, barbilampiño poeta, que sigues fielmente las horribles Normas!

Encara el *joven, barbilampiño poeta*, ha fet un regular paper amb uns versets capats dels que són, entre aquella *jovenesa literaria*, en boga fa algún temps!

No l'ha fet tant bo el bisbe regionalista senyor Bofill i Mates, qui, guanyador d'un *segón accésit*, NO'S TROBAVA A LA SALA (!) segons *La Veu*.

(On devía ser?)

I és això: els joves, els d'aquesta bescantada *jovenesa*, castos, ascètics, conceptuosos, madurs com són, *no vibren*, els falta alguna cosa que'ls altres, vells i forts, tingueren, retingueren i guardaren per a la vellesa.

Dit sia a títol d'observació.

Del discurs den Pin i Soler

Les belles paraules que en l'acte de la festa pronuncià el seu eminent president don Josep Pin i Soler han quedat quasi inèdites. *La Veu de Catalunya*, al revés de lo que feia els altres anys, no les ha publicades. *La Veu* ha fet el boicot als Jocs, primer, per la derrota que hi sofrí en lo de les normes; després, per la derrota que hi han sofert els seus poetes, (?) i després, encara, perquè són paraules francòfiles. Els altres diaris—els de *información*—perquè el publicar el discurs no fa vendre números. I els republicans—pena fa el dir-ho—perquè es tracta de cosa *vella, anti-quada... i catalana*.

Doncs bé, nosaltres en publiquem els troços més sobressortints i de més regust francòfil o belgòfil. Volem contribuir, quan l'ocasió es presenta, a acostar Catalunya a les nacions aliades.

Veusaquí alguns troços del discurs:

«Y com en aquest lloch, presidint una solemnitat qual nom de festa sembla allunyar de l'esperit tot lo que no sien blanúries y gaudi, potser algú trobi inoportuna la nostra present oració, ben amistosament li demanem indulgencia, esperant vulla concedir-nos lo dret de proclamar en veu ben alta, precisament aquí, hont tantes voltes s'es dit que lo de 1714 fou una injusticia comesa en dany de la nacionalitat catalana, que lo de 1914 ha sigut una injusticia comesa en dany de la nacionalitat belga... que tothom respectava, per les virtuts civiques dels ciutadans que la constitueixen, llur amor de la pau y del treball, llur contribució a la vera y sòlida cultura, sense arrogancies, sense brutals concupiscencies.

«Siem, donchs, permès manifestar la meva personal estimació per una terra hont he passat bells jorns de juvenesa, hont prenguí estat de matri-

moni, hont ab muller y fills he fet tranquiles estades vora les platges y'ls rius que són avuy llochs de carnatge; hont recurrent camps y viles, tants cops ens hem trobat ab monuments, costums y familiars usatges, que són testimoni del viure fraternal d'espanyols y belgues durant llargues anyades, no totes calamitoses, com los propis historiadors belgues declaran; car los Reys d'Espanya no eren Senyors del Paissos Baixos pel fet inicuu de la conquesta bèlica, sinó per dret de familia, y llur govern fou considerat llegalitim, fins pels mateixos que'l pertorbavan.

«Vullau, donchs, permètrens manifestar lo nostre amor per una nació hont, conseqüencia d'unions familiars entre espanyols y belgues, vos trobeu a cada punt, residint a Bèlgica, ab ciutadans wallons ò flandresos que's diuen com se deya llur avi, y's diuen molts avis nostres; hont a Brusselles s'axeca l'hospital per malalts pobres anomenat *Le Pacheco*, en recordança del filantrop de niçaga espanyola que'l fundà; hont, a la mateixa ciutat, la presó pública's diu *L'Amigá*, en recordança del català que possehia l'edifici y'ls espays, avuy contruhits, que eren jardins de son casal.

«Siens permès evocar en justificació del nostre plany les hores de reculliment passades a les aules de la Universitat Catòlica de Lovaina, avuy munts de runa, cercanths testimonis gràfics de l'estada que en elles feren als començaments de la setzena centuria los simpàtics Honorato Juan, Cabanilles, Llupià, Valldaura, Castell; catalans y valencians, estimats dexebles del nostre Joan Lluís Vives, de qui sempre hem sigut devotíssims; y la satisfacció patriòtica que'ns causava llegir damunt los murs de la casa del carrer de Diest, hont lo gran humanista donava lliçó, l'elogiosa recordança de sa persona, ses virtuts y sa ciencia; y quan de Lovaina anavam a Bruges, lo afectuosament que hi erem rebuts per les persones doctes a qui'ns dirigiem, interrogantles sobre detalls del viure casulà que respecte al nostre compatrici sapiguessin, per tradició, ò be rememorant converses ab ancians de Bruges, qui després del cataclisme napoleònic d'ara fa cent anys, haguessin encara vist les runes de la iglesia de Sant Donat, hont era'l túmbul del gran home y'l de la seva angélica muller Madona Margarida Valldaura.

«Siens permès dir respecte a Brusselles lo que'l matex Joan Lluís Vives diu de Bruges en la dedicatoria de son llibre *De subventionis pauperum...* «No anomeno Bruges més que segona pàtria meva (diu en Vives), car en ella prenguí estat de matrimoni, en ella he sigut estimat y de tot cor desitjo'l be d'aquesta vila.»

«Siens permès recordar una terra hont, a Dixmude, Yprés, Furnes, quals noms, exos nostres dies calamitosos haurèu sovint ohit citar com llochs d'inhumanes hecatombes, encara hi hem assistit a festes populars que semblan coses de casa nostra, hont, a Furnes particularment, encara fan per setmana santa processons ab cucurulles y creus pesantes per l'istil de les que veyem essent infants a la nostra Tarragona; hont a Brusselles, la capital del Realme, per la Kermesse de Sant Llorens, la gran festassa del *May Broom* (l'arbre de Maig), fan exi'ls gegants, qual cap de colla es d'evident importació espanyola, car và vestit com los Reys moros de per aquí... porta gran barbassa y voluminós turbant; hont arreu, les beguines portan mocador gran sobre les espatlles, y mantenilla espessa, com les beates de les viles y llogarets del nostre Camp; hont transitant per certs carrers de Bruges vos creuriau a Girona; hont dalt de la ciutadela de Namur vos sembla ser a la Catedral vella de Lleyda, ab lo riu als peus y a l'horisó vastes planuries.

«Siens permès recordar en termes d'afflicció una terra hont tenim parents y amichs, que si no són tots morts, los qui la furor teutònica no ha emmanillat emportantsels com esclaus d'edats que semblaven per sempre oblidades, ploran damunt l'escampall de tions y mobles socarrats en que han convertides tantes llars de gent inofensiva aquells guerrers a qui l'heroisme belga ha impedit debellar ab la bruquedat per ells projectada lo *dolç pahís de França...* la terra d'Abelard, de Rabelais, de Descartes, de Montaigne, y a l'ensem,

com per miracle, *la filla major de la Iglesia*, que certs miopis solament saben veure en les estridencies d'una sorollosa minoria d'hòmens lleugers y de dones lleugeríssimes, que, en realitat, no representan més que la brossa inevitable dintre una societat nombrosa y barrejada.

«Entre la França i la Bèlgica, y les nacions que avuy tenen assobre abrahonades, la elecció no es dubtosa; car per nosaltres catalans la força no es lo dret, per nosaltres, les nacions de població nombrosa no són autorisades per ensenyorirse d'altres qual nombre d'habitants ò de kilometres superficials sien més reduhits, considerem que tant dret té de viure independent l'estat geogràficament exíguu com lo qui de tan extens ignora ses fronteres, y en conseqüencia som de parer de que'l *Dret*, lo dret sense sofismes ni distingos escolàstichs; la *Justicia*, sense escolis ni falses interpretacions, s'oposan a que les anomenades grans nacions se facin brutalment seves les qui sien de menor grandaria.

«Grandaria no es grandesa, y un poble no es gran per lo extès de son territori, ho es per les qualitats dels homes que l'han constituït, per les proeses dels seus avant-passats, per les virtuts civiques dels seus habitants, per la justicia de les seves Lleys, per la prudencia y moderació del seus Usatges, per la puresa de ses costums.

«Lo nombre, lo nombre armat, pot donar la força bruta, de cap manera'l dret d'esclavisar, y si'ls pobles forts com eynes de destrucció no respectan los qui sien més febles, tota relació social esdevé irrealizable; la varietat, que es lley d'armonia, se converteix en abjecta, en uniforme servitut.

«Si lo tractat per la mútua fermança ha de ser escarnit, si lo convingut y signat en actes solemnes, si'ls documents hont se consignan aitals promeses han de ser considerats con *troços de paper*, malgrat totes les filosofies, y les Universitats, y les Academies, en lloch de muntar vers lo que sublima y dignifica, lo que l'home farà serà rebaxarse fins un primitiu selvatgisme... Essent lo més deplorable en l'actual agressió germànica, l'orgullós pedantisme dels qui la menan, lo vergonyant pedantisme dels que l'aproban; la falsa idea dels qui's diuen super-hòmens, de que ells són de mena superior, de que ells han de regir lo món, no adonantse aquells obcecats varons de que'l poble germànich no es més virtuós ni més intel·ligent que un altre, sinó més nombrós, y de que per sa constant progressió numérica y la seva privilegiada situació al bell mig de l'Europa, sense mortandat d'homes, sense incendi de viles, anava prenent arreu les riqueses inexplorades per pobles negligents ò de migrades aspiracions; no reparant aquells doctors que tot ho analisan que la llur Germania ha sigut sempre un immens vas d'humanitat que quan es massa plè bull y escampa ses brumeres per les terres vehines... arrasantes, malmementes... fecondantes, però de vegades fertilitzantes, fins sense que l'invasor s'ho proposés, per la força germinativa que porta l'adob, y dexant, quan l'aluvió era somort, escampalls de solatge, que, fosos los elements sobrevinguts ab los elements aborigenes, servien de llevat per fayçonar pobles, qui, ab lo transcurs dels anys han sigut gran part de l'actual Austria-Ongria, tota la Suissa Rhenana, un bon troç dels Paissos Baixos y de la Scandinavia; y dintre'l continent de lo que foren les Gàlies, lo poble dels Franks, ab ramificacions vers la Bretanya, al nort; vers la Provença, al migdia; l'Aquitània, la Marca Hispànica; rajant a Italia per les planes de la Lombardia, vers Roma, Nàpols y Sicília, hont sobre les despulles dels pobles invadits brotan agrupaments que s'arrelan, que passades unes quantes centuries esdevenen nacionals y cristallisan en reials dinasties, en Principats... que, com lo nostre, encara port'l nom del seu origen.

«Y com sia que ningú s'es sentit may prou fort per contenir les avingudes dels rius, lo reventar dels cràters volcànichs ni'l pollular de les generacions massa nombroses, lo que l'home sempre ha fet y farà mentres aleni serà procurar que les escories s'escolin per hont no li causin perjudici, y per conseguirho axecará barratges, se defensará, adoptant respecte a les irrupcions bàrbares